

# הלכות ומנהגי חב"ד

## שבת קודש פרשת ואתחנן

ט"ו במנחם-אב, שבת נחמו

בקריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' קוראים את עשרת-הדיברות ב'טעם התחנות'<sup>1</sup>. החשבון-צדק שעל כל אחד ואחד לעשות בקשר ללימוד התורה, נתינת הצדקה וכללות המצוות במשך כל השנה, מתחיל משבת נחמו<sup>2</sup>. בעת קריאת עשרת הדיברות עומד הקהל לפניו אל ספר-התורה<sup>3</sup>. קוראים את עשרת הדיברות ב'טעם העליון'<sup>4</sup>. פרקי אבות - פרק ג'<sup>5</sup>.

## יום רביעי

כ' במנחם-אב

(1) שו"ע אדה"ז סי' תצד סי"א.

בכף החיים (סי' סא ס"ק לה) דן אודות החשב בקריאת פסוק 'שמע' פעמיים בשמו"ת משום "האומר: שמע, שמע" (בשו"ע אדה"ז שם ס"ח), והביא מס' מאמר מרכזי ודברי מנחם, שאין לחוש כיוון שקריאתו מוכחת עליו שכוּפּל כל הפסוקים. וכ"כ בס' עוד יוסף חי' פ' ויגש.

(2) ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 582.

(3) ספר-המנהגים עמ' 31.

(4) לוח כולל-חב"ד פ' יתרו, כדעה האחרונה בשו"ע אדה"ז שם.

אדה"ז היה קורא את עשרת הדיברות דפ' ואתחנן בנוסח-טעמים מיוחד, שונה מזה של הקריאה בכל השנה ואף מזה של עשה"ד דפ' יתרו, וכן נהגו גם כל בניו. הוא לימד זאת להרה"ק הרב"ש בן הצמח-צדק, שלימד זאת להרה"ק הרו"א אחי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (לקוטי-דיבורים ח"ב עמ' 459. וראה ספר התולדות אדה"ז ח"ד עמ' 1070).

(5) ראה הערה 13 בלוח גיליון הקודם - ש"פ דברים.

### לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

ב"ה

# התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

## א'קנב

ערב שבת-קודש

פרשת ואתחנן

ט"ו במנחם-אב התשע"ו

שנת ה'קהל



יוצא-לאור על-ידי

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק

# "כל שירת חטאו קודמת לחכמתו"

רבי חנינא בן דוסא אומר: כל שירת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת (פרק ג, משנה ט)

והנה... צריך להיות לימוד האדם בהקדמת עניין היראה וקבלת-עול...  
ובזה גופא ישנם שני אופנים - לימוד נגלה דתורה, ולימוד פנימיות התורה:

בלימוד נגלה דתורה - יראתו רק קודמת לחכמתו, ואילו בשעת הלימוד עצמו, היראה היא בהעלם. אבל בלימוד פנימיות התורה - לא זו בלבד שיראתו קודמת לחכמתו, אלא גם לאחר הקדימה, בשעת הלימוד עצמו, הרי כיוון שהלימוד אינו אודות "שניים או חזון בטלית" וכיוצא-בזה, אלא אודות ענייני אלקות, עניין הספירות, השתלשלות העולמות וכו', אזי גם בשעת הלימוד ישנו עניין היראה. וזוהי המעלה שבפנימיות התורה על נגלה דתורה... שבנגלה דתורה, הנה בשעת הלימוד חושבים אודות ענייני העולם, ובמילא עניין האלקות הוא בהעלם, ואילו בפנימיות התורה, הנה בשעת הלימוד וההבנה וההשגה גופא מונחים בענייני אלקות.  
ועל זה אמרו חז"ל "המאור שבה מחזירו למוטב" - כיוון שגם הלימוד עצמו (נוסף על ההקדמה ללימוד) הוא עניין של יראת שמים. וזהו שיראה עילאה היא באותו מקום כמו חכמה עילאה.

(תורת-מנחם כרך כא עמ' 225-226, בלתי מוגה)

החילוק בין תורה שבכתב לתורה שבעל-פה הוא: תורה שבכתב היא למעלה מעניין של שכל. הכול יודעים, שתורה שבכתב נתן הקב"ה למשה רבינו בהר סיני, ומובן מאליה שהגישה לתורה שבכתב היא לא מתוך חקירות ופולפולים של שכל, אלא מתוך אמונה.

לעומת זאת, התורה שבעל-פה ענינה לבאר בסברות של שכל את העניינים שנאמרו בקיצור בתורה שבכתב, וכן ללמוד ממנה דינים שלא נאמרו בתורה שבכתב בפירוש, על-ידי השוואות וראיות שכליות. [ . ] יכולים לטעון: הייתכן? אילו היה מדובר בעניין של תורה שבכתב, לא ניתן הדבר לשכל; אבל מכיוון שבתורה שבכתב לא נאמר דין זה בפירוש, אלא זהו עניין של תורה שבעל-פה, שניתנה לשכל, והרי הפוסקים שפסקו דין זה בדור שלפניו פסקו כן, לכאורה, רק משום שהיו להם ראיות שכליות על כך, וכיוון שאצלו, בשכל שלו, מתקבל באופן אחר - מדוע עליו להתחשב עם הפסק שלהם?

והמענה לזה, שגישתם של ישראל גם לתורה שבעל-פה היא - אמונה ויראת שמים, כמאמר רז"ל: "כל שירת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת". ודאי שצריך ומוכרח להיות "חכמתו", שהרי זהו ענינה של תורה שבעל-פה, חכמה ושכל; אבל מתי "חכמתו מתקיימת", מתי יכול להיות לחכמה קיום - בשעה ש"יראת חטאו קודמת לחכמתו", כאשר יראת-החטא היא אצלו לפני והקדמה להחכמה.  
...מה שאין כן כאשר מתחילים מעניין החכמה, ואחר כך בא עניין היראה, אזי אין קיום להחכמה, ועל-דרך המשל "לאילן שענפיו מרובין ושרשיו מועטין והרוח באה ועוקרתו כו".

(תורת-מנחם כרך כה, עמ' 103-104, בלתי מוגה)

## מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט"ו במנחם-אב ה'תשע"ו - כ"ב במנחם-אב ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ו במנחם-אב	ה' זכיה ומתנה פרק ז-ט.	ה' פרה אדומה פרק ט.	מ"ע רמה.
ש"ק	ט"ז במנחם-אב	פרק י-יב.	פרק י.	מ"ע רמה.
א'	י"ז במנחם-אב	ה' שכנים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יא.	מ"ע רלו.
ב'	י"ח במנחם-אב	פרק ד-ו.	פרק יב.	מ"ע רלו.
ג'	י"ט במנחם-אב	פרק ז-ט.	פרק יג.	מ"ע רלו.
ד'	כ' במנחם-אב	פרק י-יב.	פרק יד.	מ"ע רלו.
ה'	כ"א במנחם-אב	פרק יג-יד. ה' שלוחין ושותפין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק טו.	מ"ע רמה.
ו'	כ"ב במנחם-אב	פרק ב-ד.	ה' טומאת צרעת.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמה.

### זמני השבוע\*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש סוף היום והלילה	חצות גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה						
ו', ט"ו במנחם-אב	3.56	4.51	5.14	6.15	9.24	12.44	7.20.2	7.45
ש"ק, ט"ז במנחם-אב	3.57	4.52	5.15	6.16	9.24	12.44	7.19.1	7.44
א', י"ז במנחם-אב	3.58	4.53	5.16	6.16	9.24	12.44	7.18.0	7.43
ב', י"ח במנחם-אב	3.59	4.53	5.17	6.17	9.25	12.43	7.16.8	7.42
ג', י"ט במנחם-אב	4.01	4.54	5.17	6.17	9.25	12.43	7.15.7	7.41
ד', כ' במנחם-אב	4.02	4.55	5.18	6.18	9.25	12.43	7.14.5	7.39
ה', כ"א במנחם-אב	4.03	4.56	5.19	6.19	9.25	12.43	7.13.3	7.38
ו', כ"ב במנחם-אב	4.04	4.57	5.20	6.19	9.25	12.42	7.12.1	7.37

\* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.  
\*\* לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.  
\*\*\* זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

### זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ואתחנן	6:43	7:55	6:58	7:58	6:50	7:58	7:00	7:57
עקב	6:34	7:47	6:50	7:49	6:42	7:49	6:52	7:48

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

עורך אחראי: לוי שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

## ר' לוי'ק

חריפות של פסק דין

כאשר אאמו"ר ז"ל (בעל ההילולא) למד לקבל "סמיכה" לרבנות, החליט - מאיזה טעם שהוא - לנסוע להיבחן ולקבל סמיכה אצל כמה וכמה גדולי ישראל, שלא היו מחוגי החסידים ("עולם שש גדולים"), כמו הגאון רבי חיים מבריסק, והגאון רבי אליהו חיים מייזל מלודז', ועוד הרבה מה"עולם שש גדולים" בזמן ההוא.

כיוון שעלפי לבושו היה ניכר על אאמו"ר עובדת היותו חסיד, ומה גם שנודע שהוא ממשפחת בית הרב - הרבה ר' חיים בריסקער לייגעו בבחינה ("ער האט אים גוט געמאטערט"), שמא יצליח להשתמט ("זיך אויסדרייען") מלתת לו סמיכת חכמים. וכשנוכח לדעת, בסופו של דבר, שלא יעלה בידו להשתמט מנתינת הסמיכה, הפטיר ואמר: "געוואלד ר' לויק! אַזאַ גוטע קאַפּ, אין וואָס האָט איר עס אַרײַנגעלייגט!... [אבוי ר' לויק! ראש טוב כזה, במה טמנת אותך] - כוונתו היתה לכך שאאמו"ר ז"ל השקיע את ראשו בלימוד חסידות וקבלה! (כ"ק אדמו"ר חיך, וחזר עוד הפעם): "אַזאַ גוטע קאַפּ, אין וואָס האָט איר עס אַרײַנגעלייגט!...". כדי לקבל סמיכה הוצרך המועמד לקבלת הסמיכה לשהות במחיצתו של ר' חיים בריסקער - בחדר הבית-דין ("בית-דין שטיבל") - בשעה שהיה פוסק שאלות, והיה מתבקש - על-ידי ר' חיים בריסקער - לחוות דעתו איך צריך לפסוק בעניין זה. בין השאלות שהופנו אליו היתה גם שאלה שהגיעה לר' חיים בריסקער בעיצומו של חג-הסוכות - ביום טוב שחל בשבת או בשבת חול-המועד, ובכל אופן, לאחר כניסת השבת - על-דבר אנשי החצר שמושתמשים בסוכה אחת ושכחו לעשות "עירוב-חצרות". כשר' חיים בריסקער הפנה את השאלה לאאמו"ר, נענה אאמו"ר והשיב מיד - שהסוכה עצמה מערבת ר' חיים בריסקער נהנה מה"המצאה", ואישר שהפסק הוא כדברי אאמו"ר.

(תורת מנחם כרך ג, עמ' 257)

## רב חסידי

בעיר שבה כיהן אאמו"ר ז"ל ברבנות, היו לו מנגדים רבים, כיוון שהיה נוהג לחזור חסידות והנהיג בעיר חומרות והידורים שונים. פעם אחת הלשין אחד המנגדים בפני מושל המחוז ("גובערנאַטאָר"), על כך שהתאספו כמה יהודים ובחרו להם רב - אדם שמשתכר וקורע בגדים מעל אנשים!... מפקד המשטרה התפלא מאד על כך שרוב יהודי העיר בחרו רב שכזה, ושלח אחד מפקידיו לבית אאמו"ר, כדי לבדוק מה מתרחש שם. כשהגיע הפקיד לבית אאמו"ר - ראהו יושב ולומד תורה, בלי שום "משקה" על השולחן, והכול בסדר... הפקיד התפלא עוד יותר לפשר העניין ("וואָס פאַר אַ מעשה דאַס איז") וסיפר לאאמו"ר על ה"מסירה", ואאמו"ר ענה שאינו יודע כלל במה מדובר ("ער ווייס ניט פון קיינע מעשיות"). לבסוף התברר, שאכן היה לסיפור זה יסוד. ומעשה שהיה כך היה: ב"ט כסלו התקיימה התועעות, והנוכחים התוועדו היטב ("מען האָט זייער גוט פאַרבראַכט"). אאמו"ר חזר הרבה חסידות, הכול היו במצב-רוח מרומם ("אויפגעלייגט"), וההתוועעות נמשכה עד לשעות הלילה המאוחרות. פעם היה סדר בהתוועדויות של חסידים, שלפנות-בוקר היו פושטים את הבגדים העליונים ("די זופיצעס"), ויוצאים בריקוד ללא הבגד העליון. וכך נהגו גם באותו י"ט כסלו. כנראה שאחד המשתתפים לא רצה לפשוט את בגדו העליון מיד, ואאמו"ר - שלא היה אז מוטרד מ"דאגות הפרנסה", זמן לא רב קודם לכן הגיע מליובאוויטש, והיה במצב-רוח מרומם... - "סייע" לו לפשוט את ה"סירטוק", כך שהשוויל נשאר בידיו של אאמו"ר, וה"סירטוק" - אצל אותו אדם...

(תורת מנחם כרך יא, ע' 147)

בקשת משה  
תתמלא לעתיד

מהי ההוראה הנצחית מתפילת משה להיכנס לארץ? • להרבות בתפילות ולבקש שוב ושוב - "עד מתי"... • גם לאחר שאמר לו הקב"ה "אל תוסף דבר אלי" המשיך משה רבינו להתפלל - שכן "כל מה שבעל-הבית אומר לך עשה, חוץ מצא"... • בהיותו רועה נאמן לא התכוון משה להשאיר את דורו במדבר, אלא ביקש להיכנס לארץ עם כל ישראל • שמחת חמישה-עשר באב אחר הגאולה תהיה למעלה מפורים ושמחת-תורה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אילו זכו הייתה תפילת משה מתקיימת בשעתו, והוא היה מכניס את בני-ישראל לארץ-ישראל, ובונה את בית המקדש, ואזי היה זה בית נצחי, בגאולה הנצחית - הגאולה שלימה, כמבואר בספרים<sup>7</sup>.

מפני סיבות שונות הרי תפילת משה בשעתה לא נתקיימה בפועל בעולם הזה הגשמי (בגלל הגזירה שהייתה אז שמשה צריך להישאר עם בני דורו במדבר, כדלקמן), אבל להיותה תפילה של משה (ועוד תקט"ו תפילות) בודאי תתקיים, אלא אחר כך - בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון"<sup>8</sup>, והוא מכניס את כל בני-ישראל לארץ-ישראל, בגאולה שאין אחריה גלות<sup>9</sup>, ובבנין בית

א. על-פי הכלל שהתורה היא נצחית<sup>1</sup> ותורה מלשון הוראה<sup>2</sup>, כל העניינים בתורה הם נצחיים לעולם ועד, ונותנים הוראות נצחיות לבני-ישראל בכל זמן ובכל מקום - מתעוררת השאלה: מהי ההוראה נצחית מ"ואתחנן אל ה'", תפילת משה לקב"ה להיכנס לארץ, תפילה ובקשה שלא נתקיימה אז, ובמילא הרי זה לכאורה בגדר ד"מאי דהוה הוה"<sup>3</sup>?

והביאור בזה: מובן ופשוט שתפילתו של משה קיימת כל הזמן בתוקף ובודאי אף תקויים, במכל שכן מתפילתו של כל צדיק [ובמכל שכן מזה ש"צדיק גוזר והקב"ה מקיים"<sup>4</sup>], על אחת כמה וכמה תפילתו של משה רבינו (שאפילו מעשה ידיו הם נצחיים<sup>5</sup>, על אחת כמה וכמה תפילתו לה'), ובפרט שמשה התפלל על זה תקט"ו (כמניין "ואתחנן" תפילות<sup>6</sup>).

(7) מגלה עמוקות אופן קפה (הובא בילקוט ראובני פ' ואתחנן). אלשיך. אוה"ח ועוד ריש פ' ואתחנן. שערי תשובה לאדהאמ"צ ח"ב חינוך בתחלתו. אוה"ח ואתחנן ע' סה. צג. ב"רא. ועוד.  
(8) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. ועוד.  
(9) ראה מכילתא בשלח טו, א. תור"ה ה"ג ונאמר - פסחים קטז, ב.

(1) תניא רפי"ז. ובכ"מ.  
(2) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ועוד.  
(3) לשון חז"ל - פסחים קח, א. ועוד.  
(4) תנחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב.  
(5) סוטה ט, סע"א.  
(6) דב"ר פי"א, י.



## אתה הראת לדעת (ד, לה)

כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו כולם שהוא יחידי (רש"י)

בדברי רש"י נרמזים שני אופנים בעבודת ה' – 'פתח' ו'קרע'.  
"פתח" – היינו עבודת הביורורים, שבה "פותחים" את ענייני העולם ומגלים את תכליתם (שנבראו לשמש את קונם) ואת הניצוץ האלוקי שבהם. וכן בעבודת האדם עם עצמו: 'פותחים' את השכל ואת המידות (באמצעות התבוננות בתפילה) ועל-ידי זה עוסקים בענייני העולם לשם שמים ומבררים אותם.  
"קרע" – עבודת הניסיונות. הניצוץ שבניסיון נעלם ונסתר לגמרי, וכדי לגלותו יש צורך ב'קריעת' וביטול ההעלם וההסתר. והוא הדין לעבודת האדם עם עצמו: יש לבטל את התענוג והרצון, השכל והמידות, ולא להתחשב בהם; וכמו-כן יש לבטל את המגבלות של הגוף והנפש הבהמית ולהתעלות מהם.

(לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 40)

## אתה הראת לדעת... אין עוד מלבדו (ד, לה)

כל יהודי 'רואה' ומאמין מצד נשמתו ש"אין עוד מלבדו", אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את העניין בשכל – "לדעת". רק ידיעה שכלית מביאה להתאחדות פנימית עם הדבר, ואילו באמונה בלבד נשאר העניין בבחינת 'מקיף'.

(ליקוטי שיחות, כרך ד, עמ' 1170)

## אין עוד מלבדו (ד, לה)

כלומר: אין שום מציאות חוץ מהבורא, שכן העולם בטל לגמרי לאור האלוקי השופע בו. וכמבואר בתניא (שער היחוד והאמונה פ"ג): "אילו ניתנה רשות לעין לראות ולהשיג את החיות ורוחניות שבכל נברא... לא היה גשמיות הנברא וממשו נראה כלל לעינינו, כי הוא בטל במציאות ממש לגבי החיות והרוחניות שבו, מאחר שמבלעדי הרוחניות היה אין ואפס ממש".

(דרך מצוותיך עמ' סב)

## אנכי עמד בין ה' וביניכם (ה, ה)

הישות והאנוכיות היא מחיצה המבדלת בין האדם לקוננו.

(מפי השמועה)

## היום הזה ראינו כי ידבר אלקים את האדם וחי. ועתה למה נמות (ה, כא-כב)

מפרש השל"ה:

עד היום חשבנו שכל עוד הנשמה מצויה בגוף גשמי, בעולם גשמי, אין היא יכולה לקבל גילוי אור אלוקי, ורק לאחר צאתה מהגוף היא מסוגלת ליהנות מזיו השכינה. אך "היום הזה ראינו כי ידבר אלקים את האדם וחי", שאפשר לקבל גילוי נעלה גם בעולם הזה, נשמות בגופים; ואם-כן "למה נמות"...

בעניין זה מסופר על אחד מגדולי החסידים, רבי יעקב-משה בזפלו, שנהג להרבות בתעניות ובעקבות זאת פגע בבריאותו ונפטר בגיל צעיר. בימיו האחרונים אמר לבניו, שעמדו ליד מיטתו: יקריי, אל תעשו כמוני, אלא אכלו ושתו ככל הדרוש, שכן עשרים שנות תעניות אינן שוות-ערך להנחת תפילין פעם אחת! כשהגיעו הדברים אל אדמו"ר הרש"ב, נענה ואמר: הוא צודק, אך כדי להגיע להרגש כזה יש צורך בעשרים שנות תעניות....

(מפי השמועה)

מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא"ל<sup>15</sup>, הנה אפילו כשהבעל הבית האמיתי (הקב"ה) מצוה על משה "צא", "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – מסתבר לומר, שמושה מסר את נפשו והמשיך לבקש ולהתפלל להיכנס לארץ-ישראל [וביחד עם זה כפשוטו, שזה לא יזיק ח"ו ליהודי אחר, יהושע

המקדש השלישי, בית נצח<sup>10</sup>.

ומכל האמור יוצא, שתפילתו של משה קיימת לעולם ופועלת פעולתה, רק לא בזמן ההוא, אלא לאחר זמן – כשתבוא הגאולה נצחית, ומושה – גואל ראשון הוא גואל אחרון – מכניס את כל בני-ישראל לארץ-ישראל.

## רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי – אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו

בן נון, שהועידו הקב"ה עוד לפני-כן להכניס את בני-ישראל לארץ-ישראל];

ואפילו היה בידי משה לפעול על-ידי תפילתו להיכנס לארץ-ישראל (ובודאי יכול היה לפעול זאת, במכל שכן מתפילת כל צדיק כנ"ל) – הרי להיותו רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי – אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו (כפי שהדין הוא, ש"תלמיד שגלה כו' מגלין רבו עמו"<sup>16</sup>), אלא שלימות הגאולה שלו מתבטאת כאשר ביחד איתו נגאלים כל תלמידיו<sup>17</sup> (במכל שכן מהקצה ההפכי, ש"הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו"), ובמילא מובן, שתפילת משה להיכנס לארץ-ישראל כללה בתוכה, שגם בני-ישראל שבדורו (דור דיעה), דור המדבר, יכנסו איתו לארץ-ישראל בגאולה השלימה.

ומכאן ישנו גם הלימוד לדורות – בנוגע לאתפשטותא דמשה בכל דור ודור<sup>18</sup>, עד משה שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועל דרך זה בנוגע לבחינת משה שישנו בכל יהודי<sup>19</sup> – שמבלי הבט על התפילות ובקשות שהיו עד עתה, צריכים עוד פעם ושוב להתפלל ולבקש מהקב"ה

ב. על-פי זה תובן גם מהי ההוראה הנצחית מהנזכר לעיל בכל הדורות:

משה התחיל תפילתו באמרו<sup>11</sup> "אתה החילות להראות את עבדך – פתח להיות עומד ומתפלל"<sup>12</sup>, זאת אומרת ש"אף-על-פי שנגזרה גזירה [שמושה לא יכנס לארץ-ישראל], אמר לו, ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופס הייתי כך אלא לפתוח פתח שבי היה תלוי להתפלל עליהם, כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו"<sup>12</sup>, "אתה אין מי שימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך"<sup>12</sup>. שכן, היות שמדובר אודות הכניסה לארץ-ישראל והבאת הגאולה שלימה לכל בני-ישראל – הנה הגם שידע על הגזירה, המשיך משה לעשות כל התלוי בו להתפלל, ועוד הפעם ועוד הפעם, עד – להתפלל תקט"ו תפילות [או תפילה שחודרת דרך כל הט"ו פעמים ת"ק דרגות דסדר השתלשלות, בין רקיע לרקיע מהשבעה רקיעים ובין רקיע לארץ<sup>13</sup>] – שמא זה יפעל שהקב"ה יבטל גזירתו וייתן לו להכניס בני-ישראל לארץ-ישראל. יתירה מזה: אפילו לאחר שאמר לו הקב"ה "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה"<sup>14</sup> – הרי ספק גדול אם משה קיבל זאת כביכול, שכן, הכלל הוא ש"כל

10) זח"א כח, א. ח"ג רכא, א.

11) ואתחנן ג, כד.

12) פרש"י שם.

13) אוה"ת ואתחנן ס"ע קיג, ע"פ תוד"ה ורגלי – חגיגה יג, א.

14) ואתחנן ג, כו.

15) פסחים פו, ב. ועוד.

16) רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ז ה"א.

17) וראה דב"ר פ"ב, ט.

18) זח"ג רעג, א.

19) תניא רפמ"ב.

# פרשת ואתחנן

אעברה נא ואראה (ג,כה)

יש שני סוגי התבוננות – בדרך ראייה ובדרך שמיעה. בדרך ראייה – התבוננות בדבר הקרוב אל האדם, כמו ביטול הגוף אל הנפש, שאפשר להרגיש ביטול זה במוחש. בדרך שמיעה – התבוננות בעניין נעלה ונשגב, כגון הביטול של עולם האצילות. "ואראה" – משה ביקש שבניישראל יתעלו עד כדי כך שכל עבודתם תהיה בדרך ראייה; גם כשיתבוננו בעניינים הנעלים ביותר, תהיה זאת בדרך ראייה מוחשית.

(אור התורה דברים עמ' סג)

ונשב בגיא מול בית פעור. ועתה ישראל שמע אל החוקים (ג,כט,ד,א)

איזה קשר יש בין הישיבה בגיא לקבלת חוקי התורה?

מסביר אדמו"ר ה'צמח צדק:

"ונשב בגיא" – רומז לביטול הטבעי שיש בישראל, שהביאם למאוס בתענוגי העולם ולקבל את דיני וחוקי התורה, "שמע אל החוקים".

"מול בית פעור" – ביטול זה הוא ההיפך של אומות העולם, שבגלל ישותם סירבו לקבל על עצמם את עול התורה ובחרו בתענוגי העולם. משום כך עבדו לפעור, "שפוערין לפניו פי הטבעת ומוציאין רע" (רש"י בלק כה, ג), כדי להמשיך שפע רב של תענוגי העולם, שהם פסולת התענוג שבלימוד התורה.

(אור התורה)

ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום (ד,ד)

יש שני סוגים של 'חיים' – 'חי בעצם', היינו דבר שחי מצד עצמו, ו'חי במקרה', כלומר, דבר שחי בגלל סיבה חיצונית, שיכולה להתקיים ויכולה שלא להתקיים. לדוגמה – אש היא מציאות חמה מעצם מהותה. לעומת זה, מים רותחים הם חמים בגלל סיבה חיצונית, אבל לא משום שהם חמים מעצם מהותם.

"ואתם הדבקים בה' אלוקיכם" – מי שדבק תמיד בקב"ה, שהוא חיי החיים, "חיים כולכם" – הוא חי חיים אמיתיים, חי בעצם, "היום" – אף בעולם הזה הנקרא "היום", כדכתיב (להלן ז), "היום לעשותם".

(כתר שם טוב, עמ' יא)

אתה הראת לדעת (ד,לה)

אמר רבנו הזקן:

"אתה" – עצמות אין סוף ברוך הוא, "הראת" – נגלית, "לדעת" – כדי שידעו אותך.

למרות שהקב"ה הוא אין סוף ולגדולתו אין חקר, הוא מאפשר לאדם מוגבל להשיג אלוקות.

(ספר המאמרים קונטרסים א עמ' נו)

להתחדש כמותה<sup>26</sup>.

"עד מתי"<sup>20</sup>...

והדבר בטוח שהתפילה ובקשה מתקיימים, ותיכף ומיד ממש – ובאופן ד"מתנת חנם" ("ואתחנן", "אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם"<sup>21</sup>), שלא בערך להעבודה – באה הגאולה האמיתית והשלימה עליידי משיח צדקנו, "גואל

ד. הגם ש"אני מאמין" ש"הנה זה (משיח) בא" ביום זה ממש (כנ"ל) – הורתה התורה ליהודי, שעליו תמיד לעשות עבודתו כדבעי ובשלימות לפי מצבו בהווה, כולל עשיית הכנות מתאימות,

ישנם כל העניינים מוכנים כבתיבה סגורה ונתנו את

התיבה והמפתח לכל יהודי, הדבר היחידי שאליו

מחכים הוא – שיהודי יצחק עוד צעקה: "עד מתי"?!...

והכנה רבתי<sup>27</sup>, לענייני הקדושה שעליו לעשות מחר ומחרתיים ולאחר זמן.

וכרגיל בהתוועדויות אלו וכיוצא בהם, לקבל החלטות טובות להוסיף בכל עניני תורה ומצוות, ובהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, ונהוג להקדים ולהוסיף (לפני קבלת ההחלטות) – "אם חס'ושלום משיח יתעכב", כי "אחכה לו" שיבוא ביום זה ממש (כנ"ל), במילא מבהירים בזאת שההחלטות הטובות (בשייכות עם העבודה בזמן הגלות) הם "אם חס'ושלום משיח יתעכב".

ובאמת, גם לאחר ביאת המשיח, יישאר ויהיה המשך מהתורה ועבודה (והחלטות טובות) בזמן הגלות, כידוע הביאור<sup>28</sup> במאמר חז"ל<sup>29</sup> "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", שההכנה והכלי לגילויים והעבודה בגן-עדן ועל דרך זה בגאולה<sup>30</sup>, הרי זה עליידי "תלמודו בידו" בזמן הזה, שרובו קשור עם זמן ומקום הגלות, ועליידי זה "לוקחים" התורה בגן-עדן ולעתיד לבוא (אף-על-פי שגן-עדן ועל אחת כמה וכמה גאולה – הרי הם היפך הגלות). ועל דרך זה בנוגע לכללות העבודה בזמן

ראשון הוא גואל אחרון", וכל בניישראל הולכים לארץ-ישראל בגאולה הנצחית, ויורד למטה בית המקדש השלישי שעומד מוכן ובנוי למעלה<sup>22</sup>.

ג. עניין זה מתחזק יותר בעמדתנו עכשיו. . . שזמן זה ומקום זה הרי הם זמן ומקום הכי מסוגלים לביאת משיח צדקנו.

ובפשטות – שיהודי מאמין באמונה שלימה שמש"ח צדקנו, "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כו"<sup>23</sup>, ובתור "משיח ודאי" (עליידי זה ש"עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל"<sup>24</sup>) – נכנס כעת ממש לבית הכנסת, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, הוא מוליך את כולם בתוך כלליישראל לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי.

...ועל אחת כמה וכמה. . . חמשה עשר באב כשקיימא סיהרא באשלמותא דכל חודש אב, וישראל דומין ומונין ללבנה<sup>25</sup>, והם עתידים

(20) ראה לקו"ש ח"ל ע' 182 ואילך. וש"נ.

(21) פרש"י ר"פ ואתחנן.

(22) ראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א.

(23) רמב"ם הל' מלכים פי"ד ה"ד.

(24) רמב"ם שם.

(25) סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. ועוד.

(26) נוסח ברכות קידוש לבנה.

(27) ראה ביצה ד, ב. ובכ"מ. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך הזמנה (א) ס"ג. וש"נ.

(28) ראה לקו"ת ואתחנן ו, ג. שה"ש כב, ד. ובכ"מ.

(29) פסחים ג, א. קה"ר פ"ט, ח.

(30) ראה לקו"ש חכ"ד ע' 570 בהערה.

הזה, אשר "תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים כו' תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"<sup>31</sup>, עד ש"גאולה" נעשית דווקא על-ידי העבודה לגלות את האל"ף של אלופו של עולם ב"גולה" (גלות), גאולה<sup>32</sup>.

ה. ויהי רצון, שעוד קודם חמשה עשר באב, ועוד לפני הימים שלפניו, עד – תיכף ומיד ממש, תבוא כבר הגאולה, ואזי נחגוג את השמחה הכי גדולה, שמחה שלמעלה מכל מדידה והגבלה – השמחה על זה שבהא הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו,

ויביאו על זה קרבן תודה על היציאה מ"בית האסורים" הכללי דהגלות... עד שחוגגים היום טוב גדול דחמשה עשר... בשמחה גדולה שלמעלה מכל מדידה והגבלה, בהתאם להוראת חז"ל ש"לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב", נעלה יותר משמחת ה"מועדים לשמחה" בשלוש רגלים (אף-על-פי שאז מקריבים שלמי

שמחה מן התורה), ויותר נעלה אפילו משמחת "עד דלא ידע" בפורים<sup>33</sup> והשמחה של שמחת תורה בשנים שעברו.

...שכן כמדובר כמה פעמים, שסיימו כבר כל העניינים, ובית המקדש עומד ומוכן למעלה, ועל דרך זה בנוגע לכל העניינים – כבר "הכול מוכן לסעודה", ישנם כל העניינים מוכנים כבתיבה סגורה ונתנו את התיבה והמפתח לכל יהודי<sup>34</sup>, הדבר היחידי שאליו מחכים הוא – שיהודי יצעק עוד צעקה, עם עוד בקשה ותביעה ועוד תזכורת: "עד מתי?!...!"

ועל-ידי זה הוא פועל שמשיח צדקנו נכנס עכשיו לבית הכנסת זה, ולוקח את כל היהודים כאן בתוך כלל-ישראל לארצנו הקדושה, ירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי, ועוד בשבת חזון זה – זוכים ל"זתחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

(משיחות ש"פ דברים, י"ד ו"א מנחם אב תנש"א. התוועדות תנש"א כרך ד ע' 91'98)

(33 מגילה ז, ב. (34 ראה לקו"ש ח"כ ע' 289' וש"נ.

(31 תניא רפ"ז.

(32 ראה שיחת ש"פ אהו"ק וש"פ אמור שנה זו (התוועדות תנש"א ח"ג ע' 177 ואילך; ע' 217 ואילך).

החיים, בכל מסלוליהם. הוא לא רק גאון, רק צדיק, רק יועץ, ובעל נפש גדולה, הוא לא רק רבי של חב"ד, הרבי הוא גאון בתורה ובקבלה, במדע וברפואה, בפסיכולוגיה במדעי החברה, הטבע, והטכניקה. הוא יועץ משפחתי, מתווך, מחנך, דגול, אב וסב פשוט לפשוטים ונעלה למתעלים, הוא נואם יחיד בדורו ומתכתב עם אלפי אנשים, הוא צנוע, שקט, ונינוח, אינו מרעיש עולמות – בפגישה. ישן רק שעתים ביום, זה 22 שנה כנשיא של כלל ישראל. זה הגלוי לנו, והסמוי מאיתנו מי יודע? ואינו מבליט אישיותו, כל חסיד חש שהוא ניצוץ משלהבתו, מנשמתו של הרבי שליט"א.

"אהבתו של החסיד נובעת מאמונתו בו – ואמונתו ברבי נובעת ויונקת מאהבתו של הרבי לחסידו ולכל המקושרים אליו. "וכשיצאתי לפנות בוקר בסתיו הניו-יורקי, וגורדי השחקים הסתירו את שמי ליל ניו-יורק המעוננים, גיליתי כוכב אחד, שכאילו חכה לי..."

בהתרגשות של ילד תמים, מוקסם ושכור מחוייית ה'יחידות' הרימותי עיני ולחשתי בדממת לילה: 'כוכב כוכבי! שוכן הנך ברום שחקים ולועג לי לאיש, 'האדמה והתהום'. אבל אינני מקנא בך. מאושר אני ממך. כי ראיתי את 'האדם המושלם בתבל', כי ראיתי את האדם האורגנילי, התמים, שעליו ורק עליו מספרת התורה 'בצלם אלקים ברא אותו'. זהו האדם. צדיק יסוד עולם, הרבי שליט"א נשיא של כלל ישראל! מנהיג של הדור, אוהב ואהוב, נשמה כללית "רוח אפינו משיח ה'". "את הפסקה הזו מחקו מהתקליט של קול ישראל).

"ואשרי האיש והדור שפניהם ונשמתם מוארים באורו של האיש הפלאי הזה – הרבי שליט"א – הרבי מלובביטש – – "תלמיד תומכי תמימים ומקושר לאד"ש"א. בן-ינן".

## 'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי



**החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש**

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל היבטים בפעולת קירוב הלבבות

**ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים**

**הפצה: קה"ת, חי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120**

## 'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי



**החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש**

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל היבטים בפעולת קירוב הלבבות

**ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים**

**הפצה: קה"ת, חי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120**

# משיח צדקנו יודה למחישים את בואו

## לקיים שליחות הדור

כ"ק מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו הכריז – בשעתו אז – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", והודיע, שכבר נסתיימה כל העבודה, ולא נותר אלא "לצחצח הכפתורים", ו"עמדו הכן כולכם" לקבלת פני משיח צדקנו. ועל אחת כמה וכמה לאחרי שעברו כמה עשרות שנים מאז הכרזה זו.

ובמילא, דבר ברור הוא שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, ודור הראשון של הגאולה – דוגמת הדור שנכנס לארץ לאחרי חמשה עשר באב שבו "כלו מתי מדבר", ואז נעשו "כולם שלמים ועומדים להיכנס לארץ... מאותן שכתוב בהן (בפרשתנו) חיים כולכם היום".

ולכן בעמדנו בסמיכות ממש לחמישה-עשר באב, שבו מודגש ביותר שנמצאים בסיום הגלות ד"מדבר העמים", ו"עומדים להכנס לארץ", באופן של גאולה נצחית שאין אחריה גלות – צריכה להיות הדגשה והוספה מיוחדת בכל הקשור לקירוב הגאולה, כולל ובמיוחד – הציפייה, הבקשה והתפלה על הגאולה – על דרך ובדוגמת תפלת משה, תקט"ז תפילות, כדי לפעול הכניסה לארץ באופן של גאולה נצחית.

על כל אחד ואחת לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה?!... ובפרט עליידי ההתבוננות שמשיח צדקנו עומד ומצפה בקוצר רוח לגאול את ישראל – כמובן מדברי הגמרא שאינו מתיר שני נגעים ביחד שלא יתעכב כדי קשירת שני נגעים, כמוזכר לעיל – לאחרי שכל אחד ואחד ישלים את התלוי בו להחיש את ביאת המשיח, ומכיוון שמשיח צדקנו בכבודו ובעצמו עומד וממתין לפעולה שלו, הרי מובן גודל האחריות המוטלת עליו, ביחד עם גודל הזכות כו', שלכן, כשיבוא משיח צדקנו בקרוב ממש, יודה לכל אחד ואחת על פעולתו להחיש ביאתו, ולא רק הודיה בלבד, אלא יוסיף ויתן מענייניו, הן עניינים רוחניים, החל מלימוד התורה, "תורה חדשה מאתי תצא", והן עניינים גשמיים, ש"הטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדינים מצויין כעפר".

ועניין נוסף המודגש ביותר בדורנו זה – עבודת השליחות לפעול על הזולת:

כ"ק מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו – "הנשיא הוא הכל", "לב כל קהל ישראל" – הטיל על כל אחד ואחת מאנשי הדור שליחות קדושה להיות "נר להאיר", להאיר אחרים, "נר ה' נשמת אדם", דכל אלו הנמצאים בסביבתו (נוסף על בני ביתו כו'), ובכל מקום שידו מגעת, שיאירו ב"נר מצוה ותורה אור", אשר עליידי זה מבטלים את חשכת הגלות ומביאים את אור הגאולה.

ופרטי הדברים דעבודת השליחות – הלא הם כתובים בריבוי אגרות קודש שלו, בשיחותיו ובמאמריו כו', וצריך להיות ש"קריינא דאיגרתא איהו להוי פרוונקא", למלא את השליחות מתוך מסירה ונתינה (דוגמת המסירות נפש דפינחס), עליידי הפצת התורה, כולל ובמיוחד פנימיות התורה כפי שנתבארה בתורת החסידות, בחינת היחידה שבתורה, שעליידי זה מגלים בחינת היחידה שבכל אחד ואחת מישראל (האנשים הנשים והטף), ניצוץ משיח, ועד להתגלות בחינת היחידה הכללית – משיח צדקנו.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת ואתחנן תשמ"ח: התוועדות תשמ"ח, כרך ז, עמ' 154-155)

כ'משא' קדוש ומרטיט, עד כי רבים החסידים שלפעמים נשארים אילמים, משותקים וחסרי ביטוי והבעה.

"הרבי שואל והחסיד עונה, ועל-פי רוב החסיד שואל והרבי עונה בו במקום. הוא אינו דוחה תשובתו למצפה לו לזמן אחר. פני הרבי שקטים, מאושרים, מעודדים, ותומכים כביד רכה וענוגה, כידי 'יעקב כאשר ברך את אפרים ומנשה'.

"לחזקים, למוכשרים הרבי נותן תפקידים, מטיל חובות, שליחויות בתחום החינוך למצוות, בתחום לקרב רחוקים, בתחום האישי והמשפחתי לתורה, למצווה, לתפילה ולגמ"ח.

"לחלשים, למרוחקים, לנמוכי רוח ולמקופחים בידי אדם ועונש שמימי, הרבי מעודד, מחזק מגלה כי יש לו סיכויים ותקוות. מברך, מרגיע מרים אותו... מוציאם מעצבות, דיכאון ואזלת-יד, ומפיח בכל אדם ביטחון בהשם יתברך, תקוות טובות, אופטימיות, ושלווה, ברור גם, עול מאמץ, 'גיעת בשר ויגיעת נפש', כלשונו.

ג. והרגעים היקרים חולפים ביעף כברק, והרי תכנס לרבי [שוב] מי יודע מתי? והרי, הנסיעה מישראל או מארץ אחרת עולה אלפי לירות וניתוק מהבית, ויתכן שיחכה עוד 8 - 5 שנים עד שישבו לרבי עוד פעם.

"ה'יחידות' נסתיימה, חש הנך מבטו של פני הרבי, ועיניו הנפלאות נחות עליו, מלטפות אותו, עיניך צמודות לאיש היקר ביותר והאהוב ביותר שיש לך בחיך. הפנים במתח ושלחוב, והנפש בהתרגשות 'פנימית עצמית' ובשכחה של עולם ומלואו.

ד. שנים רבות משרה ה'יחידות' על החסיד, חוויה נפלאה בעוצמת השפעת הופעתה, והשפעתה רבה על תוכן חייו. 'כי ראיתי אלקים פנים אל פנים' – ולכן – 'ותנצל נפשי'. ה'יחידות' היא נשמת החסיד והקשר הדומיננטי ביותר בין הרבי והחסיד בכח"י [=בבחינות 'חיה-יחידה' שבנפש]."

## האור הפלאי

"ה. הרבי שליט"א הוא יחיד בדורו כאיש בעל נשמה כללית'. הוא מתעניין ומקיף כל שטחי

בעיניך? להתייצב בפני כ"ק הרבי "אקליניקייט"? [=דבר פעוט]. ישנם חסידים שצמים בו ביום כעין יום-כיפור-קטן, אבל כולם בלי יוצא מן הכלל הולכים למקווה 'למים', כי הרי הטבילה מביאה ומעלה את החסיד לחוויה והרגשה של 'ביטול הישות'. אותיות 'טבל' הן אותיות 'בטל'. הנה הוא נעלם, טבע במים שמכסים את כל גופו ואיננו, ומהמים המרעננים, הזכים והטהורים מופיע, נולד גוף חדש, אדם חדש כתינוק, והרי 'אין לידה בלי מים'.

"טהור זך ונטול גאווה וישות יוצא החסיד מהמקווה-מים מבית הטבילה מלא תקוות ורחשי לב, כי כעת הוא מוכשר ומוכן אחרי הטהרותו וצומו, 'ורעותא דליבא' לגשת לראות את פני מלכו, אדונו, מורו ורבו, הרבי שליט"א בבחינת 'עבד אברהם אנוכי', 'משה רבינו שבדורנו'. בצום, בטבילה, בהטהרות פנימית, מעמיקה ואמיתית בתפילת יחיד המלווה בדמעות וברון, לחן משתפך עד 'מיצוי הנפש' בחשבון נפש כן בלי אונאה עצמית, ובלי טיח והצטדקות. הרי החסיד עומד בתור שנמשך לפעמים עד אור הבוקר, והלב מצד אחד נסער רוגש ומלא פחד טמיר, ומצד שני 'רון הלב בדממה', ואושר עורג, פנימי, בלתי רגיל, משתפך בפנימיותו 'אשר קדשנו במצוותיו' – 'אשר' מלשון 'אושר'. חגור ב'גרטל', זה החגור השחור המפורסם שמסמל את הכהן הגדול בעבודתו בקודש בבית-המקדש, נכנס החסיד, והיציא לפניו יוצא אחרונית, כי הרי אין פונים את הגב למלך – לרבי שליט"א."

## מטיל תפקידים – ונוטע תקוות

ב. והרי החסיד בחדרו של הרבי. לרבי אין נותנים שלום ואין יושבים לפניו כלפני מלך. כמובן, אומרים ברכת שהחינו והרבי עונה: אמן. מברכים ברכה 'שחלק מחכמתו', ופותחים בשאלות, בבעיות המעיקות על כל חסיד. יש חסידים הקוראים מן הכתב, כדי שלא יתבלבלו בסערת הנפש 'ובסחרחורת ראש' הפוקדים את החסיד בעמדו בפני רבו – מלכו. האם קל הדבר בעיניך? הפגישה עם הרבי כה מוחצת חווייתית,

# רשמי ביקורו של חסיד

**"כל פגישה עם הרבי נוסכת ויוצקת אמונה לווהטת, וכח מסירות נפש בשמחה" • "היתה לי הרגשה של "מתן תורה" • לשמוע "קול שופר" פעם אחת בחיים... • "חש אתה שהנך שקוף לפני עיניו הקדושות, כוסית יין נמזגת וברכה קצרה, טובה, אתה שומע"... • בשפה עשירה ורבת-גוונים העלה החסיד רבי אלכסנדר בן-נון את רשמיו בעקבות ביקוריו וה'יחידות' להן זכה אצל הרבי • רשימה שנייה**

## רשמים בבית האדמו"ר

"ב"ה תשרי, חשוון תשכ"ג

1. למסור מה שהעין רואה זה בלתי אפשרי, כי הראיה היא 'עצמות' והדבור הוא 'לבוש' לנפש.  
2. לא נכון השואלים 'מה ראינו?', אלא 'איך ראינו?'. הרבי שליט"א היה אתנו ב-7 פגישות [במהלך] התוועדות ושתי 'יחידות' [פרטיות], שפע של רשמים וחוויות ניתנו לנו על ידי הוד כ"ק הרבי, וספק אם הצלחנו לקבל את האור הרב ואהבת עולם שניתנו לכל חסיד ותמים.  
3. הרבי! צדיק וקדוש "קרוב לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת". בהיכנסו לבית-הכנסת בשקט, בהליכת קודש, בנשיקתו לפרוכת, ועמידתו בפנינתו, והנך אתה היהודי הפשוט, חש ומרגיש כי קדושה שוכנת בהיכל ה', הרגשה של בית המקדש. התפילה בקול, בשמחה ובכוונה, בית-הכנסת מלא מפה לפה, צפיפות וקירבה, "עומדים צפופים ומשתחוים רוחים". ולפני תקיעת-שופר, חצי שעה כבר, תנועה נרגשת של כל הצבור, לתפוס עמדה יותר קרוב לרבי, במסירות נפש ממש, בעקשנות ובחבה בלתי מתוארת, רצים נדחקים נדחפים,

מאות איש, זקן ונער, עני ועשיר אל הבימה לראות ולשמוע - אולי אולי. תקיעת-שופר שנשמעת מפי כ"ק הרבי, מרעידה את הלב ומרגישים ממש, אולי פעם בחיים "קול שופר".

4. והנה כוס של ברכה שמחלק הרבי אחר ההתוועדות, 'ליין אחר ליין' [=שורה אחר שורה], תור ארוך וצפוף, גדול וקטן שם, מאוחר כלילה עד לפנות בוקר עומדים בצפיפות ובמחנק, אבל בשמחה ובאושר על פני כל ילד וזקן, והנה הרבי בפשטות, בענות חן, בצניעות קדושה, בעיניו החמות המלטפות הרכות, ובת צחוקו הטוב - מסתכל בך וחש אתה שהנך שקוף לפני עיניו הקדושות וכוסית יין נמזגת וברכה קצרה, טובה, אתה שומע ויורד מהמדרגות ורוח לך, ואושר משתפך על פניך, עמדת על יד הרבי, נשיא ישראל, הנשמה הכללית, קדוש ישראל - הוא הוא מזג לך בידו, ונתן בידך כוסית יין. האם אפשר לשתות ולשכוח כוס של ברכה, שקבלת מהרבי שליט"א? לא ולא...

5. התוועדות: האולם מלא מפה לפה, כתף לכתף, אין סדר גדול, ואין סדר קטן, ים של

מעילים "סירטוקים" שחורים וגארטלך [=אבנטים] שחורים ופנים מאושרים רציניים ובוחנים. לא רק האולם מלא מקיר לקיר אלא כאילו אנשים תלויים ויורדים מהתקרה דבוקים לקירות, צמודים לארונות, ולארון הקודש. דממת קודש. על השולחן מפה מלבינה, הקערה עם המזונות וכוס היין נמזג ונמסר לידו של הרבי על ידי החסיד אדום הזקן [=ראש הישיבה הרב-הגאון רבי מרדכי מענטליק], לחיים! לחיים! נשמע קולו הבהיר, החם, והטוב, של כ"ק הרבי ואלפי איש עונים לחיים, מגישים כוסות לעיניו של הרבי ומחכים לנדנד ראשו, למבט עיניו. למי בת צחוק, למי סבר פנים רציני, ולמי צחוק רחב. השירה פורצת עזה, חמה, רוטטת, מרקידה גוף ונפש. והנה שקט משתרר, הרבי פותח "עס איז דאך ידוע"... והשיחה מדברת על תורה ומצוות, על לולב ואתרוג על אושפיזין אברהם - הבעש"ט יצחק - המגיד, יעקב - הרבי הזקן. פנינים מתגלגלים מפיו הקדוש, כולם צמודים מרותקים מוקסמים מדברי כ"ק. דממה וקדושה, וההיכל מלא אלפי איש ואשה - בעזרת נשים. ואין קול, ואין שעול, ואין תנועה ואין זמזום, ואין רטון ורשרוש. היתה לי הרגשה של 'מתן תורה' על הר סיני כאילו".

## הרבי מרומם - כל אחד יכול!

6. יחסו של הרבי לחסיד הנכנס ליחידות: הרבי מרומם ומעלה את החסיד והמקושר אליו, הוא מחזק את כוחותיו הנפשיים והגופניים, הוא משכנע אותו כי יש שליחות, ואם הולכים בשליחותו של מקום, מנצחים, כי הטוב והקדוש מוכרחים לנצח. כי לכל אחד ואחת יש נשמה אלקית, ויש לו כחות אדירים, לנצח את הנפש הבהמית, עם "החשבון הקר והיבש". כל אחד מוכשר לקרב רחוקים, לתת צדקה, ללמוד נגלה ונסתר, ללכת בדרכי ה', לכל אחד יש כח ומסירות נפש, וביחוד, בפלטריין של מלכות - ארץ-ישראל. בשיחותיו הפומביות והאישיות "התוועדות" ו"יחידות" הוא טוען כי גדול הוא האדם, קדוש הוא, ואל יפול ברוחו.  
7. כל פגישה עם הרבי נוסכת ויוצקת אמונה לוהטת, וכח מסירות נפש בשמחה, ללכת בדרכי השי"ת, ובאורחות צדיקים ותמימים. אחרי התוועדות, וביחוד אחרי יחידות, יוצאים כאילו

נבראו מחדש, כל העולמות מקבלים מושג חדש, ותוכן חדש. היצר הרע נראה בזוי, ומשוקץ, והנפש האלקית מנצחת, וכובשת "הלוך וכבוש". מרגישים - אני חושב כל אחד - את הרגש של "אלקי נשמה שנתת בי, טהורה היא, אתה בראת אתה יצרת"...  
8. האדרת והאמונה, הבינה והברכה, הדעה והדיבור, העוז והענוה, הקריאה והקדושה, אם מותר לי לבטא בשפתי הפשוטה.. מכוונת לקדוש ישראל 'למשה, דבכל דרא' להוד כ"ק הרבי שליט"א. "אידן" [=יהודים], אשרינו מה טוב חלקנו, מה נעים גורלנו, ומה יפה ירושתינו כי הרבי מקרב אותנו ואנו מקושרים אל קדוש ישראל. א. בן-נון".

## רגעי האושר של 'יחידות'

ברשימה נוספת הנושאת את הכותרת "ב"ה רביעי לפ' מטות ומסעי, כ"ז תמוז תשל"ג", כותב ר' אלכסנדר אודות דבריו ברדיו בעקבות הביקור אצל הרבי: "שיחתי ברדיו על ה'יחידות' שלי אצל הרבי שליט"א."

"למאזינים שלום וברכה,

"ברשותכם האדיבה אתחלק עם ציבור מאזיני 'קול ישראל' עם רשמי חסיד חב"די כאשר זכיתי להיכנס ל'יחידות' לרבי שליט"א פעמיים בשנת תשכ"ג ופעמיים בשנת תשכ"ט, בנסיעתי המיוחדת למטרה נעלה ומקודשת זו.

"את הגישה עם הרבי פנים אל פנים 'לעת מצוא', מכנים חסידי חב"ד בשם מיוחד - 'יחידות', המצביעה והתובעת מהנכנס התייחדות - התבודדות - התראות פנים אל פנים 'עם הפנימיות' של החסיד בזיך לבבו ובעמקות הרגשתו, ודביקותו בשעה מיוחדת זו אל פני הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א. "א. ההכנה לקראת ה'יחידות', לקראת הפגישה והכניסה להיכל הקודש', לחדרו של הרבי בבחינת 'הביאני המלך חדריו' פנים אל פנים, בבחינת 'אני - מי אני - 'לפניך' לנשיא, לנשמה כללית של כלל ישראל, זוהי החוויה המרטיטה והמרשימה ביותר בחיי החסיד כאילו - ואולי זהו רק משל - חתן לפני החופה וכנאשם לפני בית הדין הגדול. אלו הם הרגעים הכי נשגבים והנעלים, הכי מאושרים בעולמו של החסיד. 'יחידות'. האם קל הדבר